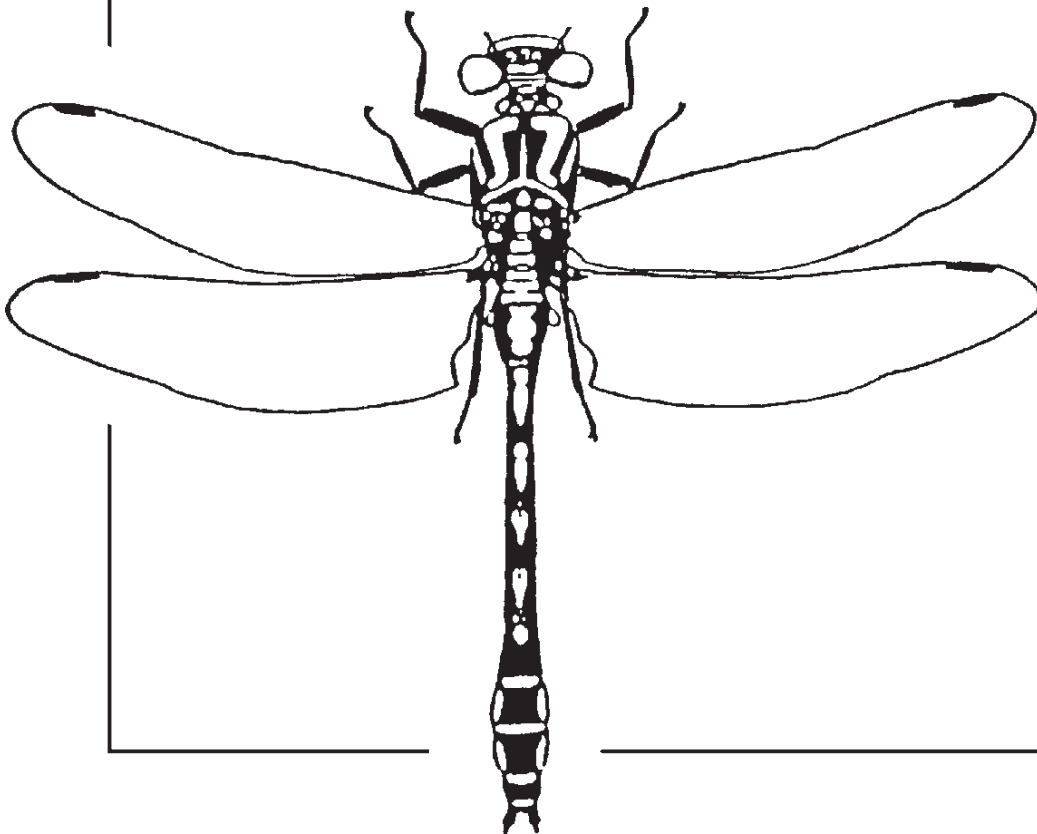

Gomphus

Mededelingsblad van de Belgische Libellenonderzoekers
Bulletin de liaison des Odonatologues belges

jaargang 20 (1) : eind 2004 - volume 20 (1) : fin 2004

uitgegeven door: Libellenwerkgroep Gomphus
édité par: le Groupe de Travail Libellules Gomphus

EKSKURSIEVERSLAGEN COMPTE RENDU D'EXCURSIONS

Verslag van de excursie van 12 juni 2004 naar het Vennengebied van Ravels-Poppel

Résumé

Compte-rendu de l'excursion vers le "Vennengebied van Ravels-Poppel" du 12 juin 2004. Au cours de l'excursion nous avons visités deux "vennen" à Poppel, Le Leiven et le Witgoor et trois vennen dans le complexe boisé de Ravels : Klotgoor, Kijkverdriet et Zwart water. Malgré le mauvais temps nous avons observé 21 espèces d'Odonates dont le plus remarquables sont *Sympecma fusca* et *Leucorrhinia rubicunda* au Leiven, *Sympetrum flaveolum* au Witgoor et *Coenagrion pulchellum* et *Brachytron pratense* à Zwart Water.

Slechts 6 deelnemers waren opgedaagd voor deze nochtans veelbelovende Gomphus-uitstap naar het vennengebied van Ravels-Poppel.

Van de kerk van Ravels, onze afspraakplaats reden we eerst naar het 'Leiven' te Poppel. Het ligt vlak tegen het grote natuurgebied 'Den Utrecht' op Nederlands grondgebied. Het is een zuur ven met zeer veel Knolrus. Waterbies, Veenpluis en Blaaszegge zijn andere vermeldenswaardige soorten. We gingen hier op zoek naar de Speerwaterjuffer (*Coenagrion hastulatum*), maar vonden ze niet. Begin jaren tachtig werd deze soort hier ontdekt, maar misschien is het ven nu te zuur geworden. Tussen de opgaande vegetatie vinden we wel veel Watersnuffel (*Enallagma cyathigerum*), Gewone pantserjuffer (*Lestes sponsa*), Breedscheenjuffer (*Platycnemis pennipes*), Vuurjuffer (*Pyrrhosoma nymphula*), Lantaarntje (*Ischnura elegans*), Azuurwaterjuffer (*Coenagrion puella*), Viervlek (*Libellula quadrimaculata*) en Grote keizerlibel (*Anax imperator*). De meest opmerkelijke soorten waren een vrouwtje Bruine winterjuffer (*Sympecma fusca*) en een mannetje Noordse witsnuitlibel (*Leucorrhinia rubicunda*). Ook werden 3 larven van de Zwarte heidelibel (*Sympetrum danae*) uit het water geschept.

Onze volgende stop was het 'Witgoor'. Het ven ligt tussen de

Turnhoutse hei (in Nederland) en de Gewestbossen van Ravels. Het is een eutroof ven gelegen midden in intensief landbouwgebied. Aanwezige soorten waren de Vuurjuffer (*Pyrrhososma nymphula*), de Azuurwaterjuffer (*Coenagrion puella*), de Watersnuffel (*Enallagma cyathigerum*), het Lantaarntje (*Ischnura elegans*), de Viervlek (*Libellula quadrimaculata*) en de Platbuik (*Libellula depressa*). De meest vermeldenswaardige soort hier was een teneraal exemplaar van de Geelvlakheidelibel (*Sympetrum flaveolum*).

Na de middag zakten we af naar de Gewestbossen van Ravels. De droge voormiddag werd nu opgevolgd door periodes van regenbuien. In deze gewestbossen liggen ook enkele vennen. Het eerste ven dat we hier bezochten was het 'Klotgoor'. Het is een zuur oligotroof ven en we zagen er volgende soorten: Gewone pantserjuffer (*Lestes sponsa*), één wijfje Breedscheenjuffer (*Platycnemis pennipes*), Grote keizerlibel (*Anax imperator*) en Viervlek (*Libellula quadrimaculata*). Van hieruit wandelden we door naar het 'Kijkverdriet'. Hier noteerden we ook nog Azuurwaterjuffer (*Coenagrion puella*) en de Bloedrode heidelibel (*Sympetrum sanguineum*).

Na een tijdje bereikten we het 'Zwart Water', een vennencomplex gelegen binnen de Gewestbossen. Vlak hierbij ligt een strook waar doorheen een aardgasleiding van de firma 'Fluxys' loopt. Op deze stroken mogen geen bomen of struiken groeien en om die redenen wordt dit perceel regelmatig gemaaid. Verschillende soorten libellen werden hier foeragerend waargenomen. De meest opmerkelijke soorten waren ongetwijfeld de verschillende Glassnijders (*Brachytron pratense*) en de talrijke Variabele waterjuffers (*Coenagrion pulchellum*). Andere soorten waren 2 mannetjes en 1 wijfje Plasrombout (*Gomphus pulchellus*), een wijfje Grote roodoogjuffer (*Erythromma najas*), verschillende Weidebeekjuffers (*Calopteryx splendens*), Viervlek (*Libellula quadrimaculata*) en een wijfje Gewone oeverlibel (*Orthetrum cancellatum*).

Langs het kanaal Dessel-Schoten wandelden we verder richting 'perceel 1' van het Zwart Water. Hier ontdekten we naast de Gewone oeverlibel (*Orthetrum cancellatum*) en de Viervlek (*Libellula quadrimaculata*) ook nog de Smaragdlibel (*Cordulia aenea*). Met de verrekijker observeerden we verder nog een Plasrombout (*Gomphus pulchellus*) met een Breedscheenjuffer (*Platycnemis pennipes*) tussen de kaken !

Even verder bereikten we het 'Kesseven' via een paadje langsheen Beenbreek en Gevlekte orchissen. Het ven is vooral bekend voor de aanwezigheid van de Metaalglanslibel (*Somatochlora metallica*), een soort die we spijtig genoeg niet waarnamen.

Wat verder bereikten we terug het 'Klotgoor' waar onze auto's stonden. Door even in het water te scheppen vingen we nog enkele libellenlarven en ook de Waterspin (*Argyroneta aquatica*).

In het totaal zagen we 21 Soorten libellen. Helemaal niet slecht voor zo'n regenachtige dag!

Gilbert Loos - Kanaaldijk 1 - 2380 Ravels

Verslag van de excursie naar het Hageven en Plateaux op zondag 22 augustus 2004

Résumé

Compte-rendu de l'excursion du 22 août au Hageven et Plateaux (Hollande). Au total 22 espèces ont été observé lors de cette belle journée dans le nord du Limbourg en dans la réserve hollandaise voisine. Les plus remarquables sont *Lestes dryas* (première pour le Hageven) et *Lestes virens* (ne plus revu depuis 1981), mais dont il y a une belle population dans la réserve « Plateaux » en Hollande, qu'on a aussi visité. De plus quasiment tous les *Sympetrum*s indigènes ont été passés en revue, une belle occasion pour apprendre à les connaître. En outre, pas moins de 26 espèces de coccinelles ont été identifiées.

Onder leiding van Geert De Knijf en Gerard Jannis (die de lokale situatie erg goed kent), maakten we de dag rond in dit grensoverschrijdende natuurgebied in Noord-Limburg. Het weer was prima en dit alles resulteerde in een dag die niet alleen qua libellen (22 soorten) een succes werd.

De dag begon bij een reeks vijvertjes die - na een verleden als weekendverblijf of visvijver - stilaan weer een natuurlijk aanzien krijgen. Meteen kregen we al een mooie keuze aan soorten te zien: *Sympetrum flaveolum* (1 wijfje), *S. depressiusculum* (2 mannetjes), *S. pedemontanum*